

SvJ

SVENSKA JOURNALEN, LÄKARMISSIONENS
MEDLEMS- OCH ORGANISATIONSTIDNING
NR 2 APRIL 2016 ÄRGÅNG 92

**DE HAR FÅTT
EN NY FAMILJ**
MÖT FOSTERBARNEN
I DERAS NYA HEM

**DOREEN GAV
BORT VINSTEN**
SKÄNKTE 125 000 TILL
LÄKARMISSIONEN

**"JAG HARGJORT
MITT NU"**

Nisse Bergman slutar
på Läkarmissionen

Heta
soppor
på menyn

ÅTER POPULÄR PÅ
MATBORDET

"VI HAR RIKTLINJEN ATT INTE AGERA"

JOURNALIST MED EMPATI

FREDRIK ÖNNEVALLS MÖTE MED FLYKTINGPOJKEN ABED FICK
HONOM ATT KLIVA UR ROLLEN SOM NEUTRAL SVT-JOURNALIST

EN MILJON TACK!

Varje gång vi säljer en bostad skänker vi pengar till Läkarmissionens arbete i Moçambique. Hittills har vi skänkt över 1000000 kr och insamlingen fortsätter dagligen. Så tack. Tack för att du valde Mäklarringen.

Läs mer om arbetet på maklarringen.se/litebattere

Läkarmissionen

Fredrik Önnevall

”Jag har aldrig någonsin varit med om att någon varit så utlämnad till mig.”

4

FOTO: MATTIAS ANKRAH, SVT

april 2016

10 Nisses nya liv

Ett av Läkarmissionens välkända ansikten går i pension och drömmer om att flytta närmare barnbarnen i USA.

14 Ett liv i trygghet

Från att ha övergetts eller blivit föräldralösa får barn i Sydafrika landa i nya kärleksfyllda familjer.

20 Galgar som ger hopp

Kvinnor i Bangkoks slum får arbete och framtidshopp genom Annikas roliga idé om galgar.

24 En glädje mätt i ägg

Kycklingar och utbildning – en lyckad kombo för en bättre framtid för många i El Salvador.

14

20

24

FOTO: JESPER KLEMESSON, JOAKIM RABOFF, HÅKAN FLÅNK

VI HJÄLPER OMRÅDEN, FÖRETAG OCH MÄNNISKOR ATT VÄXA

När nya företag kan etablera sig och erbjuda arbetstillfällen skapar det liv och rörelse på platser som tidigare har varit öde, och gör skillnad i människors vardag. Det tycker vi är bra! Vi är ett fastighetsbolag som utvecklar kontors- och industrilokaler i expansiva områden i Stockholmsregionen. Du läser mer om oss på stendorren.se

STENDORREN

Lokaler som gör skillnad.

Alla kan göra någonting trots allt elände

Vi hade ett samtal om vad vi skulle välja att placera mest synligt på Läkarmissionens hemsida. Nu syntes en text om torkan i Östafrika och en annan om zikaviruset i Brasilien. Frågan gällde om vi skulle ta bort Vänliga Veckan och lägga tillbaka ”hjälp till flyktingar från Syrien”.

”Vi låter Vänliga Veckan ligga kvar. Man orkar inte mer elände” sa jag. Det kändes massivt att utöver hungerkatastrof, virus som ger missbildade barn, även ta in människor som flyr från krig och bor i tält i Libanon. Ändå är det så det är. Allt detta pågår samtidigt.

Men det är också sant att vi människor, hur godhjärtade vi än är, inte orkar känna med allting samtidigt.

Ofta tänker jag på tolken Nadira som jag mötte i Bosnien under kriget på 1990-talet. Hon bodde flera trappor upp i ett hus där hissen gick längre, och det var inte lätt att

få tag på mat och vatten. Människor dog eller blev flyktingar i kriget, själv hade hon upplåtit sommarhuset till flyktingar. Nu och då gick flyglarm över staden och Nadiras 12-åriga dotter hade lärt sig att höra skillnad på olika vapenslag, om det var en granat eller något annat.

”Det värsta är min mamma som börjar bli gammal. Hon har fått en stroke och behöver mycket hjälp”, berättade Nadira. Jag var yngre då och förvånades över att en sjuk mamma skulle vara det som bekymrade henne mest. Men Nadira lärde mig hur lika vi är. Att det inte är en annan sorts människor som hamnar i krig, eller drabbas av hungersnöd eller blir myggbitna när de är gravida. Och därför behöver vi hjälpa varandra.

Någon kommer upplåta sitt sommarhus till en flyktingfamilj och hjälpa en vän som har en sjuk förälder. Någon kommer ge en stor summa pengar för att människor i Uganda eller Etiopien ska få nytt utsäde och någon kommer lugna en gravid kvinna som är orolig för sitt ofödda barn.

Ingen av oss kommer göra allt detta, men det är inte det som är poängen. Poängen är att inte ge upp och göra ingenting, bara för att man inte orkar ta in allt.

Eva Nordenstam von Delwig

Informationsansvarig på Läkarmissionen

Som journalist har han alltid riktat uppmärksamheten mot andra. Men när Fredrik Örnevall hjälpte ett flyktingbarn, som han ramlade över på en reportageresa, in i Sverige hamnade plötsligt fokus på honom själv.

TEXT: JACOB ZETTERMAN

FOTO: MATTIAS ANKRAH, SVT

DE FLESTA KÄNNER igen honom från olika tv-reportage från någon av hans resor ute i världen – i ett flyktingläger i Afrika, på en restaurang i Kina eller bland flyktingar med drömmar om Europa.

Men han har också en vardag. Även en globetrotter till journalist är föräldraledig, och i början av vår intervju står Fredrik Örnevall och vaggar sin 15 månader gamla son till sömns hemma i uterummet.

Han presenterar sig som en ”ganska ointressant person”, även om han med åren blivit ett välkänt ansikte för många.

Karriären började 1998 på Sydnytt med Skånebevakning för att sedan bli alltmer internationell. Redan som ung hade han blivit intresserad av det

kinesiska språket genom en kalligrafi som hans moster hade på väggen. Hon berättade aldrig vad det stod, och när han var 10 år blev det som ett hemligt språk, berättar Fredrik. Och när han tvingades avsluta ett journalistjobb på TV4, sist in som han var, poppade plötsligt idén om Kina upp igen. Landet var i ropet, många företag sökte sig dit, och så även Fredrik, som i dag talar flytande kinesiska.

– Först

var det en längtan att komma in i ett främmande land, som en upptäcktsresande. Men det gick över ganska snabbt, då jag förbluffades över hur lika vi människor egentligen är. Den fascinationen har hängt i länge, och efter att jag fortsatt att resa slår det mig att man kan sitta ner och snacka om vardagliga saker med nästan vem som helst.

– Jag träffade en risbonde i Kina, som levt ett totalt annorlunda liv än mig. Ändå var det som att träffa en gammal kompis. Skithäftigt.

FREDRIK ÖRNEVALL berättar att han försökt att söka sig till människor han inte förstår sig på, som bosättare på Västbanken, eller dottern till ledaren för det nynazistiska grekiska partiet Gyllene gryning.

– Det är fascinerande att försöka förstå varför de tänker som de gör. Det betyder inte att jag köper deras tankar, men det är spännande att blicka ut från deras horisont.

Många känner honom från tv-dokumentärserien Fosterland, som på olika sätt belyser den stora flyktingkrisen. Där har man kunnat följa honom

Fredrik Örnevall

“När vi möter människor som är så utsatta händer det något i oss.”

Flyktingkrisen blev personlig för Fredrik Örnevall

Mötet med flyktingpojken Abed fick SVT:s reporter att släppa yrkesrollen

Flyktingpojken Abeds livsöde gjorde ett starkt intryck på SVT-journalisten Fredrik Örnevall.

FOTO: CLAES ELOFSSON, SVT

Fredrik Önnevall gjorde tidigare matprogrammet Kinas mat för SVT där han reste över hela Kina för att hitta landets godaste mat samtidigt som Ormens kött, blod och galla anses av kineserna som mycket hälsosamma. Han följde också med Chen Quinghe ut på hans fiskebåt samt besökte

han besökte ovanliga platser och tog del av många intressanta livshistorier. Bland annat fick han följa med ormjägaren Luo Zhiqiang på jakt. Zuo Qishou, som tillverkar den sura durravinägern som är populär i norra Kina.

FOTO: PER ANDERS RUDELIOUS

>> på resa i olika länder, Kina, Europa och Mellanöstern.

Du fick en hel del uppmärksamhet när du hjälpte 15-åriga syriern Abed till Sverige, en kille du träffade under inspelningen av Fosterland. Du har beskrivit ögonblicket då du beslutade att ta med honom som "ett berusande tillstånd av handlingskraft". Berusande?

– Befriande kanske är ett bättre ord, säger Fredrik och fortsätter:

– Det var befriande, för när jag fattade beslutet kändes allt så bra. Det kändes som att jag inte svek mig själv.

Han beskriver problematiken att som journalist ha som uppdrag att skildra verkligheten, att vara en fluga på väggen. Här gjorde han tvärtom, då den unge flyktingen väddade om hans hjälp.

– Jag hade aldrig någonsin varit med om att någon varit så utlämnad till mig, eller till oss, för vi var tre

Fredrik Önnevall

"Jag tror att människan är präglad av att hjälpa här och nu."

stycken i teamet. Annars har det alltid funnits ett sammanhang där folk runt omkring kunnat hjälpa, men alla runt omkring i det här fallet var folk i samma sits som han. Då hamnade jag i en väldigt speciellt situation.

FREDRIK STÄLLDES INFÖR ett beslut som han, oavsett val, hade fått leva med resten av sitt liv.

– När vi möter människor som är så utsatta händer det något i oss. Det pratar vi journalister inte om så mycket. Vi har riktlinjen att dokumentera, inte agera, mycket för att skydda oss själva inför de livsöden vi möter. Ändå går det in. Och om någon väddar direkt till dig, då kan du inte komma ifrån att du är en fysisk

person, inte en fluga på väggen. Vad har jag då för ansvar?

Jag ser att du fortfarande är berörd av det här?

– Mmm, jo, säger Fredrik med allvar i blicken.

Han har fått sitt barn att sova, och när han pratar om hur han hjälpte Abed bjuder han inte på några leenden, vilket han annars gör under samtalets gång.

Fredrik berättar att han varit inne på liknande samvetstankar tidigare efter en jordbävning i Kina då en hel stad raserades.

– Finska kollegor hade varit där dagen innan och de var helt förstörda. De var först på plats och möttes av mängder av fastklämda människor. Kameramannen hade kastat kameran och börjat hjälpa till, och jag frågade mig, vad skulle jag ha gjort?

Nu var det inte så allvarligt längre när han kom dit dagen efter. Hjälp

fanns på plats, men tankarna om vilken skyldighet han som journalist hade, kom upp.

– Hade jag slängt kameran och hjälpt?

– Då kanske det inte hade blivit något reportage, och ingen hjälp hade kommit från Sverige. Men jag tror att människan är präglad av att hjälpa här och nu. Det går emot vår instinkt att bara tänka att vi hjälper till långsiktigt.

NÄR ABED VÄDDADE om hjälp försvann alla långsiktiga lösningar på flyktingkrisen, det blev konkret. Han behövde hjälp nu.

– Och i stunden jag fattade mitt beslut kändes det så befriande, det var häftigt hur oron skingrades. Jag kände bara att det här är så rätt, oavsett om jag får skit för det efteråt. Det är en känsla jag alltid kommer att bära med mig. Han hade kanske klarat sig bra ändå, men det går aldrig att veta.

I dag mår Abed bra. Han går på

gymnasiet, och de pratar i telefon, på svenska, då och då.

Känner du ett speciellt ansvar för honom, eftersom det var du som tog honom till Sverige?

– Jag gjorde det i början, nästan som om jag hade ett extra barn. Även om han ville komma till Sverige för att han hade sin kusin och farbror här. Känslan har dock lagt sig lite eftersom hans föräldrar är här nu. De kom hit i somras, så de har kunnat återförenas som familj.

I en artikel i Sydsvenskan skrev du att alla har olika höga trösklar för att hjälpa till. Din tröskel var att hjälpa en flykting till Sverige. Hur ska vi andra närma oss vår tröskel?

– Många känner en frustration och frågar sig, "vad kan jag göra?" när de ser vad som händer i världen. Många tänker sig då att de borde göra något jättestort, som att åka till Grekland

och hjälpa flyktingar från att drunkna i Medelhavet.

Men det är så stort att det kanske slutar i att man inte gör något alls, av uppgivenhet. Fredrik menar att det i stället gäller att hitta sin tröskel i vardagen, för någon kanske det är att säga hej till den nykomna grannen.

MEN TILLBAKS TILL där allting började, med den hemliga kalligrafin på kinesiska hemma hos mostern. Den får vi inte glömma.

Fredrik har sedan länge knäckt de kinesiska tecknen som en gång i tiden inspirerade honom att söka sig österut. Men han vill inte berätta vad det står. För de oinvidiga får tecknen vara lika hemlighetsfulla som de var för honom som drömmande tioåring.

– Det är bara jag och min moster som vet vad det står. Hon fick den i present och det var en kalligrafi som beskrev henne. Vill du veta får du först lära dig kinesiska. ■

Tack för varje dag du förändrar världen

Vi vill tacka alla de människor som månad efter månad hjälper till vid katastrofer och stöder sjukhus i de allra fattigaste områdena. De som hjälper fattiga kvinnor att få ett yrke och ger gatubarn ett ordnat liv. De som hjälper till att hitta nya föräldrar till föräldralösa barn och mycket mer. Dessa fantastiska människor är våra månadsgivare som förändrar livet för utsatta människor just i dag men även på lång sikt.

Bli månadsgivare du också så förändrar du världen – varje dag, året runt. Ring oss på 08-620 02 00 så berättar vi gärna mer. Du kan också bli månadsgivare direkt på www.lakarmissionen.se. Tack!

Läkarmissionen

Läkarmissionens egen budbärare vänder blad

Nu börjar pensionärlivet för Nisse Bergman

Han har rest kors och tvärs över Sverige. Kört slut på minst ett par bilar och berättat om Läkarmissionens arbete för fler än många andra. När Nisse Bergman går i pension, är det ett par rätt stora skor som lämnas för någon annan att fylla.

TEXT OCH FOTO: THERESE PETERSON

REDAN FÖR 20-25 ÅR sedan, när Nisse Bergman och hans fru Annika arbetade på Svenska skolan i Bolivia, fick han frågan om han inte skulle börja arbeta som informatör åt Läkarmissionen. För Nisse, som kanske inte hade sett på sig själv som någon estradör direkt, kändes det väldigt långt borta.

– Jag tänkte väl inte mer på det, men när jag fick frågan igen kände jag att ja, nu var tiden inne. Och jag har trivts så bra i den här rollen, det har känts meningsfullt.

Under nio år har Nisse rest genom Sverige för att informera om Läkarmissionens projekt runt om i världen. Det har blivit uppåt tusen möten och konserter i olika kyrkor. Med sig har han haft artister som Vocalsis, Ingemar Olsson, Roland Lundgren, Richard Niklasson och Terese Fredenwall. På senare år har han även fått resa med sångparet Evie och Pelle Karlsson.

Resor som gett många minnen, men ett av de lite tokigare kommer från ett besök i Skåne med Vocalsis. Det hade varit ett förfärligt regnväder och den enda vägen från hotellet gick

Nisse Bergman

”Om Jesus dröjer och jag får leva så vill jag flytta till USA för att tillbringa mer tid med våra barn och barnbarn som bor där.”

via en vattenfylld vägtunnel, men Nisse valde att chansa och körde. I nästa stund satt både han och bilen fast i vattenmassorna utan att komma vare sig framåt eller bakåt. Bilen fylldes snabbt med vatten och allt löst flöt omkring. Så även hans telefon. – Tjejerna i Vocalsis filmade när jag vadade ut ur bilen, som fick köras direkt till skroten. Men min telefon klarade sig, säger Nisse och plockar upp den välanvända, halvkraschade mobilen.

Vad har varit roligast med ditt jobb?

– Mötet med alla människor, ”gräsrotterna” ute i landet med stora givarhjärtan, som gör att vår organisation kan fungera som den gör. Som den 85-åriga damen jag mötte i veckan som sa ”jag har ingen stor pension, men jag ska fortsätta ge till Läkarmissionen så länge jag lever”. Sådant imponerar på mig. Det tar tag i hjärtat.

Arbetet som informatör är inte Nisses första för Läkarmissionen. Han arbetade tidigare med alfabetiseringsprogrammet Alfalit i Centralamerika, som då sköttes från Miami där familjen bodde i sju år. Alfalit är fortfarande ett hjärteprojekt för Nisse precis som alla arbeten som hjälper utsatta

Nisse Bergman

Familj: Hustrun Annika samt två barn och fem barnbarn i USA.

Tidigare: Lärare, skolevangelist, pastor, jobbat på Svenska skolan i Bolivia, samt för Läkarmissionen i USA, Panama och i Sverige.

Eget projekt: Nisse håller på att skriva en bok till sina barnbarn om sin uppväxt i Sverige, ett land långt borta från deras liv i USA.

Pelle och Evie Karlsson.

2008 års upplaga av Solistkvartetten med bl a Lennart Jernstrand.

Nisse Bergman och Roland Lundgren.

Nisse Bergman med hustrun Annika.

barn runtom i världen. En av Läkarmissionens senare insatser gäller utsatta romer i Rumänien. Den kallas ”A Better Home” och drivs av rumänska Life&Light med stöd av Läkarmissionen och Filadelfia Stockholm. Det arbetet står i centrum för den gala Nisse har initierat och som går av stapeln den 23 april i just Filadelfiakyrkan.

Nisse kommer att leda galan tillsammans med Hanna Möllås, och de artister som arbetar med

A Better Home – Gala för Rumänien den 23 april: Medverkande i Filadelfia Stockholm: Vocalsis, Ingemar Olsson, Roland Lundgren, Terese Fredenwall, Inga-may Hörnberg, Hasse Hallström och Lennart Sjöholm, Richard Niklasson, Solistkvartetten, Florin Ianovici från Life&Light och Nisse Bergman.

Läkarmissionen just nu medverkar gratis.

– Jag hoppas på en skön kväll med mycket sång och musik, och så en del allvar, precis som jag vill ha det.

ÄVEN OM NISSE arbetar kvar över sommaren, så blir galan hans grande finale.

– Jag har gjort mitt nu även om det känns märkligt att jag inte längre ska flänga runt i min bil.

Något han saknat under sitt resande är att vara en del av en församling.

– Jag har ju varit i kyrkor och kapell varje helg men inte kunnat delta i ett normalt gudstjänstfirande mer än högst sporadiskt, så jag hoppas hitta en gemenskap där det kan fungera, säger Nisse Bergman.

Så vad drömmar du om nu?

– Ja, om Jesus dröjer och jag får leva så vill jag flytta till USA för att tillbringa mer tid med våra barn och barnbarn som bor där.

När Nisse och Annika lämnade Florida för Panama blev barnen kvar och i dag bor dottern i Florida och sonen i Texas med sina familjer.

– Sedan har vi också planer på att återvända till Bolivia. Dit längtar jag hela tiden. ■

Nyhetsvalen påverkar vår världsbild

Kan nyhetsbilder på skärmen orsaka depression? Kan fysisk smärta uppstå av att läsa tidningen? Min väninna är säker. Hon berättar att hon slutat läsa och titta på nyheter på grund av allt elände som rapporteras. TV:n använder hon bara för att se på barnprogram tillsammans med sin son.

Weltschmerz, tänker jag och funderar på vilka principer som styr journalistiken i dag. Min väninnas ord känns drabbande.

Det som berättas ska vara sant och relevant lärde jag mig en gång på journalistutbildningen – och det är självklart viktiga principer. Men hur väljer vi egentligen ut det som skall berättas?

I MITT MINNE dyker centralredaktionen på den stora tidningen upp. Herrar vid desken kedjeröker och läser gröna manusblad. En städerska har som huvuduppgift att tömma askkopporna runt de upptagna herrarna. Hon vet mer än de flesta vad som sker i hjärtat av den stora tidningen. Hon kan till och med ge svar på tal när någon hustru ringer och frågar varför mannen så ofta måste jobba över. Nyheterna kräver sina män. Redaktionschefen med håret på ända hamrar på sin gröna Halda och sätter ännu en lysande rubrik innan han skickar iväg manuset med röpsten till sätteriet.

Det var andra tider, milt sagt. Men minnet får mig ändå att tänka på attityder och berättarsätt. Den legendariske redaktionschefen, som kom från enkla förhållanden, hade en förunderlig förmåga att hitta ljuset i mörkret, den lilla extra knorren i texten som gjorde att ett leende uppstod, rubriken som fångade läsaren.

Hans mest berömda rubriksättning handlar om den första lyckade hjärtransplantation i världen. Den som utfördes i Sydafrika av

doktor Chistian Barnard. En vit man fick en svart mans hjärta. Redaktionschefen hamrade på sin Halda. Så skrev han med versaler "Svart hjärta lika rött som vitt".

Den senaste tidens nyhetsrapportering har sällan bjudit på glädjeämnen. Sant och relevant kanske, men till sist hänger det på dem som väljer ut nyheterna hur vår världsbild formas.

JAG BLÄDDRAR RUNT i den senaste tidens rubriker. Läser om bombningar i Syrien som raderar ut 2000 år gamla tempel. Jag läser om hur terrororganisationen IS skär halsen av tillfångatagna hjälparbetare. Jag läser om asylboenden som stuckits i brand och om taggtrådsstängsel som byggs för att hålla flyende människor borta.

Av en händelse träffar jag min väninna igen. Hon ser strålande ut. Jag frågar hur hon har det. Då berättar hon hur hon och hennes man tagit sig an en syrisk familj den senaste tiden. De har lagat mat tillsammans, besökt myndigheter, fyllt i papper, skaffat kläder och – hon tar sats när hon berättar – det mest genomgripande, hon har fått vara med vid förlossningen av ett litet syriskt barn på det stora sjukhuset mitt i stan. En lite för tidigt född pojke såg dagens ljus i Sverige en vinterdag då solen lyste in genom sjukhusfönstret.

Jag frågar inte om hennes läsvanor. Märker att hon har sitt engagemang på annat håll just nu. Men hur orkar hon ha en ny liten familj boende hos sig därhemma, hur får hon vardagen att fungera?

Hon tittar på mig och lägger sin högra hand mot hjärtat: "Jag får så mycket kärlek tillbaka", säger hon. Och jag tvivlar inte en sekund på att hon menar allvar. Min gamle redaktionschef skulle ha gjort en bra löpsedel på hennes berättelse.

Annika Hagström

Journalist, programledare och författare. Hon har varit gästprofessor vid Institutionen för journalistik och masskommunikation, JMG, i Göteborg.

#Vänliga Veckan

Så gick det!

Årets Vänliga Vecka fick som vanligt stor spridning i både traditionella och sociala medier. Här är några inslag från veckan:

Nyhetsmorgon i TV4

Redan innan veckan började intervjuade TV4:s Nyhetsmorgon både Läkarmissionens egen Eva Nordenstam von Delwig och en mycket förkyld Lill-Babs, som hade fått ett litet bli frisk-kit av grannbarnet Emma.

Nya Wermlands-Tidningen

IVärmland skrev NWT under rubriken "Trafikvärdar på charmkurs" om att de forna lappisorna och p-vakterna (som nu kallas trafikvärdar) har börjat med ett nytt arbetssätt. "Från att ofta bemötas av aggression när p-boten togs fram både ger och får de vänlighet", skriver tidningen och tar som exempel att förra året lappade trafikvärdarna bilar som parkerat förödligt med tacklappar.

Metro

Tidningen Metro intervjuade läkaren och författaren Stefan Einhorn, som fick ge läsarna fem anledningar att vara vänlig. Så här sa han bland annat: "Människor som blir vänligt behandlade presterar bättre. Det är inte bara så att man skapar en trevlig stämning utan man gör även bra ifrån sig. Som jag ser det finns det en rad fördelar med att utöka vänliga veckan till 52 stycken."

Vänligast i Norrtälje

Norrtälje Tidning efterlyste vänliga personer i kommunen och fick enligt egen utsago in mängder av tips. Vann gjorde 21-åriga Lina Bruce, som tycker motiveringen att hon är omtänksam mot både djur och människor passar väldigt bra. "När jag var liten och var på väg till dagis sprang jag och flyttade på maskar, om det hade regnat, för att de inte skulle drunkna i vattenpöslarna, säger hon med ett skrätt", skriver tidningen.

Skolelever kom på besök

I Sollentuna kom elever från klass 2A på Runbackaskolan på besök till demens- och omvårdnadshemmet Norrgården med hembakat fika, pyssel och gåvor. "De har tyckt att det har varit fantastiskt roligt att få göra det här. Att barnen får möjlighet att lära sig att skapa saker för att sedan ge till andra är jättebra" sa fritidspedagogen Jessica Ljunglöf.

Bageri Bergwall

Vänliga Veckan nådde även utanför Sveriges gränser. Bageri Bergwall från finska Jakobstad lade upp en bild på fina bakelser på sin hemsida och skrev "Bjud din vän/väninna på en bakelse under vänliga veckan."

Vänligt på twitter

Till och med FN:s livsmedelsprogram WFP passade på att använda Vänliga Veckan och twittrade "Ska du bjuda på smula? Glöm inte dela fikan med någon via vår app #sharethmeal."

I ett land där det finns över en miljon föräldralösa barn är fosterfamiljer, inte barnhem, den enda ekonomiskt möjliga lösningen. När det dessutom är mycket bättre för barnen, borde det inte finnas någon tvekan.

Och det gäller att familjerna som barnen kommer till förstår sitt ansvar och ger dem den kärlek och trygghet som de behöver.

TEXT: CONNY SJÖBERG

FOTO: HÅKAN FLANK

Njabulo (t.v) och Lumka (mitten) var nio och sju år gamla när de flyttade hem till familjen Nkomo efter en tid på GCF:s center. Deras mamma hade försvunnit spårlöst och pappan var okänd. Familjens barnbarn (t.h) är glad för nya kompisar.

Familjer med plats för kärlek till alla

Organisationen "Give a Child a Family" hittar nya hem åt föräldralösa och övergivna barn i Sydafrika

DET DYKER ALLTID upp en outtalad fråga när ett föräldralöst barn flyttar till en ny familj. Blir det här deras trygga hem för resten av livet, eller kommer de återigen bli utkastade i total ovisshet? Organisationen Give a Child a Family (GCF) i Sydafrika har som svar på den frågan, i samarbete med Läkarmissionen, utvecklat en metod som visat sig fungera väldigt bra.

– Hemligheten är att fosterföräldrarna är ordentligt förberedda och kan prata om problemen – när de kommer, säger GCF:s grundare, Monica Woodhouse.

GRUNDTANKEN SOM driver organisationen Give a Child a Family är lika enkel som självklar. Det är bättre för ett barn att få växa upp i en familj än

på ett barnhem OM det är en trygg och kärleksfull miljö för barnet. För att försäkra sig om det, får de som vill bli fosterfamilj åt ett övergivet eller föräldralöst barn genom GCF, gå igenom en mycket noggrann process – i flera steg.

Monica Woodhouse.

– Det börjar alltid med att vi kräver utdrag ur olika register, för att försäkra oss om att familjen inte har varit föremål för ingripanden av polis eller sociala myndigheter. Först därefter intervjuar vi den aktuella familjen, berättar Lydia Gordon, som är ansvarig för alla fosterhemsplaceringar hos GCF.

– Vi träffar och talar med hela famil-

jen, för de blir alla berörda om ett barn ska flytta in hos dem, tillägger hon.

OM INTERVJUERNA GÅR bra måste sedan minst en av de blivande föräldrarna anmäla sig för att delta i GCF:s speciella föräldrautbildning. Kursen är på fem hela dagar och bland de ämnen som tas upp finns till exempel "hur skyddar man ett barn från faror",

"hur hanterar man sorg och förlust", "manliga föredömen", "hälsosamt leverne" samt "barns olika utvecklingsstadier".

– Många av deltagarna säger efteråt "Tänk om jag hade fått gå den här kursen innan jag fick egna barn. Då hade jag varit en mycket bättre förälder för dem", konstaterar Lydia med ett leende.

Ubuntu

Den afrikanska traditionen "Ubuntu" gör det närmast självklart för släkten att själva ta hand om barn som blir föräldralösa. Men när så många barn nu har blivit föräldralösa på grund av aids, fungerar det inte alltid som förr.

■ Give a Child a Family, GCF, är en ideell organisation belägen i Margate, Sydafrika. GCF arbetar med att placera ut föräldralösa och utsatta barn i trygga familjer.

FOTO: HANS-JØRGEN RAMSTEDT

När Thandi flyttade från GCF till Elsie och Oit sommaren 2012 var hon tre år gammal. Redan som ettåring hade hon övergivits av sina föräldrar och ingen släkting ville ta sig an henne.

Stödgrupp för GCF-föräldrar i Izingolweni.

Nu får även familjer som har tagit sig an släktingars barn föräldrautbildning. Denna stödgrupp finns i Gumwa.

Efter utbildningen görs en slutgiltig utvärdering av familjen. Först då kan de få komma med i GCF:s databank för potentiella fosterfamiljer.

– Många tycker att vår process tar för lång tid. Men vi måste vara säkra att de förstår vad det innebär att ta hand om ett barn som har förlorat sin biologiska familj – och att det är ett engagemang som gäller för resten av livet, betonar Lydia och tillägger:

– Jag skulle utan tvekan anförtro mina egna barn till en av våra fosterfamiljer. De gör det inte för pengar utan ser barnen som sina egna.

När en familj tar emot ett barn blir de samtidigt medlemmar i en lokal stödgrupp för fosterfamiljer, som

möts en gång i månaden i någons hem eller i en lokal kyrka. Vid varje tillfälle berörs ett speciellt tema, men det ges också möjlighet att ta upp olika problem, där medlemmarna ger synpunkter och råd till varandra.

– Vi har till exempel märkt att stödgrupperna visat sig vara särskilt värdefulla när små barn börjar bli tonåringar, säger Lydia.

Hur ser familjer ut som tar emot fosterbarn?

– När vi började var det ofta änkor vars barn hade flyttat hemifrån. De

Lydia Gordon.

kände sig lite ensamma och ville samtidigt ha någon som kunde hjälpa dem med olika sysslor. Eftersom de var lite äldre, kunde det bli problem ibland om fosterbarnet var en tonåring.

SAMTIDIGT HAR DE kvinnorna mycket livserfarenhet och mer tålmod, och de flesta måste inte kombinera rollen som fostermor med ett heltidsjobb.

– Nu har det blivit en lite större variation på hur de blivande fosterfamiljerna ser ut. Och tur är det, för behoven bara växer. På vårt mottagningscenter för föräldralösa och övergivna barn har vi sextio platser, och det är alltid fullt.

När man är fosterfamilj för ett barn

Lydia Gordon

”Jag skulle utan tvekan anförtro mina egna barn till en av våra fosterfamiljer.”

från GCF är det ett absolut krav att man är medlem och aktiv i en av de lokala stödföreningarna. Men när vi besöker stödgruppen i byn Izingolweni blir det uppenbart att kravet inte ses som betungande. Stämningen bland de sju kvinnor som är med på dagens möte liknar mer en livlig syjunta, även om de lyssnar uppmärksamt på det föredrag som Monica Nomlala från GCF håller för dem.

”Vi har blivit vänner på ett djupare

plan och känner oss fullständigt fria att ta upp vilka problem som helst.” ”Här dömer ingen.” ”Vi är ett hjärta.” Det är några av de svar jag får när jag frågar vad stödgruppen betyder för dem.

RYKTET OM HUR bra GCF:s utbildning för fosterfamiljer och stödgrupperna är har på senare år spritt sig över hela Sydafrika. Därför satsar GCF nu stort på att erbjuda samma utbildning till familjer som har tagit sig an avlidna släktingars barn.

– Under 2015 genomgick sammanlagt 1 200 sådana familjer vår grundkurs som hölls tillsammans med lokala myndigheter runt om i KwaZulu-Natal-provinsen.

Kurserna hålls måndag–fredag, och tar in 25 deltagare åt gången.

– Våra kursledare kom bara hem på helgerna, sedan åkte de till nästa plats, berättar Monica Woodhouse, som är ansvarig för verksamheten.

Hon har stora planer för framtiden. Gensvaret och intresset för den modell de har utvecklat är så stort, att Monica Woodhouse hoppas och tror att den kommer att införas i alla Sydafrikas nio provinser.

– I vår grannprovins Eastern Cape kommer ett mottagningscenter för föräldralösa barn, byggd på vårt koncept, att öppnas redan nu i vår. Och vi för konkreta samtal med ett par provinser till, berättar hon. ■

Elisabeth: Jag lärde mig att visa kärlek och respekt

Vi besöker en stödgrupp som har bildats av dem som gick kursen för blivande fosterföräldrar i byn Guwma At Nkothane. "En nyttig kurs", tycker de alla.

TEXT: CONNY SJÖBERG

ELISABETH KWHANE, som har tagit sig an tre barnbarn, är en av dem som gått kursen. Visst var det en del hon visste sedan tidigare, men hon har även lärt sig mycket nytt.

Som hur man visar barn kärlek genom att ge dem nyttig mat och att leka med dem så att man får en bättre relation till barnet, samt att man ska prata med barnet, inte slå eller skälla.

Det kan låta som självklarheter i svenska öron, men bland många familjer på landsbygden är okunskapen stor om det mesta. Och effekterna av kurserna märks inte bara i relationen till fosterbarnen.

– Jag har en vuxen dotter som är alkoholist och vi bråkade jämt. Men jag lärde mig att det är bättre att visa kärlek och respekt. Nu är vår relation bättre och hon har tagit tag i sina problem, berättar Elisabeth Khwane.

ÄVEN DE TRE barnbarnen som bor hos dem märker förbättringarna.

– Mitt äldsta barnbarn sa häromdagen; "Du är mycket bättre nu, när du inte skriker åt mig hela tiden", berättar hon glatt.

Fjortonårige Shipelele, som pojken heter, nickar bekräftande.

Hennes man Amos som har en liten "bilverkstad" hemma på tomten, är också väldigt positiv till kursen som Elisabeth har gått.

– Det hon lärde sig där har gjort oss till en bättre familj, säger han med ett stort leende.

FOTO: HÅKAN FLANK

Amos Khwane

"Det Elisabeth lärde sig där har gjort oss till en bättre familj."

■ Familjen Khwane med de tre barnbarn som de tar hand om.

I Läkarmissionens **gåvoshop** på nätet går det att köpa produkter som räddar liv.

www.lakarmissionen.se/gavoshop

Rädda människor från hungersnöden i Uganda!
På Läkarmissionens gåvoshop kan du hjälpa människor som drabbats av hungersnöden. Du kan naturligtvis också betala på plusgiro 90 00 21-7 och skriva Östafrika som meddelande.

FOTO: STRÖME

Timus familj lever på ett mål mat om dagen

■ Efter förra årets extrema klimatförhållanden är gränsen nu nådd för de allra fattigaste i Uganda. Skördarna har torkat bort, och för att överleva äter många upp utsädet som var tänkt till nästa skörd – vilket bäddar för en ännu värre situation i framtiden.

Tillsammans med våra lokala partner delar Läkarmissionen ut matpaket med majs och bönor och utsäde till nästa år (bönor och durrafrön). De som

får nödhjälpen får också utbildning i hur de ska odla för att ha bästa möjliga förutsättningar att rädda nästa skörd.

Timu Lokuwam är en av dem som har fått hjälp. Så här säger hon om sin situation: "Jag har sju föräldralösa barn i mitt hushåll. Vi levde på vilda bär och hade bara till ett mål mat om dagen. Alla har det svårt här på grund av de dåliga skördarna i fjol."

Din guide till gåvoshopen

Så handlar du i vår gåvoshop

■ Det är inte lätt att köpa presenter till den som redan har "allt", eller som inte gillar prylar.

Då är det perfekt att använda Läkarmissionens goda presentbutik. Där kan du skänka något konkret till någon som verkligen behöver det, samtidigt som

du gör din släkting eller vän glad för din omtanke, genom ett personligt Gåvobevis.

Låter det krångligt? Inte alls. Det finns en enkel lösning, oavsett hur datorvan du är. Du behöver bara välja alternativ 1, 2 eller 3!

1

Om du brukar handla på nätet: Gå direkt till vår gåvoshop på lakarmissionen.se. Där finns massor av konkreta saker du kan ge som presenter – eller välja som din egen gåva till ett biståndsprojekt. Dessutom finns det något för varje plånbok, från 25 kronor upp till 75 000.

2

Om du har en dator, men inte är så van vid att handla över nätet: Börja med att gå in på lakarmissionen.se och klicka på rubriken Gåvoshop och läs vidare om vad som finns och hur det fungerar.

Om du behöver hjälp och stöd i valet av gåva, eller önskar hjälp med att skriva ut ett Gåvobevis till den som ska få din present, ring vår Givarservice, 08-620 02 00. De lotsar dig steg för steg tills du får det som du önskar. Tveka inte. De hjälper dig gärna!

3

Om du inte har tillgång till en dator, men ändå vill köpa en present från vår gåvoshop till någon du bryr dig om, ring vår Givarservice på 08-620 02 00. De skriver ner alla uppgifter de behöver, gör i ordning ett Gåvobevis och skickar det dit du vill. Du får sedan ett inbetalningskort hem till dig, så att du kan betala in det överenskomna beloppet i lugn och ro.

Fråga Mats

■ Har du frågor om vår gåvoshop, ställ dem till Mats Danson, 08-620 02 00.

Man ska aldrig ge upp om människor. Det menar Annika Jonasson, som med sitt hjälpprojekt "Hang on Hangers" ger ensamstående kvinnor i Bangkoks slum en tro på framtiden samt en möjlighet att försörja sig och sina barn.

– Det går att förändra även de tuffaste situationer om man är tillräckligt envis.

TEXT: THERESE PETERSON FOTO: JOAKIM RABOFF

Galgar ger framtidstro i slummen

Annika Jonasson

Familj: Man och två barn.
Bor: Bangkok.
Gör: Har startat organisationen Hang on Hangers (hangonhangers.net)
Firad: Blev Årets Smålämning 2013.
Drömmer om: Att starta ett Bed&Breakfast där kvinnorna kan jobba och få arbetslivserfarenhet. Många av dem har aldrig tidigare varit utanför slummen och vet inte hur en dammsugare fungerar och har aldrig sett en säng med lakan.

VARJE DAG RÅDER det fulla aktivitet i lokalen i den trånga gränden i Klong Toey-slummen. Egentligen har de vuxit ur sina lokaler för länge sen. Lådor fyllda av färgglada tyger och galgar täcker både väggar och tak, och på golvet sitter kvinnor och handarbetar för fullt. Kvinnor som i dag tjänar sitt uppehälle genom att skapa vackra och praktiska tygklädda galgar, som säljs både i Sverige och i Thailand. Det ger dem inte bara en inkomst, utan även ett bättre självförtroende och ett hopp inför framtiden.

Det är nu drygt sex år sedan Annika Jonasson från Landsbro, drog igång projektet Hang on Hangers som förändrat livet för närmare 25 kvinnor i Klong Toey, en rätt hemlig plats på

miljonstadens karta, långt bort från turistattraktioner och shoppingstråk. Många av stadens invånare vet inte ens om att den finns, trots att de kör förbi på motorvägen varje dag.

LIVET I SLUMMEN är tufft, speciellt om man är kvinna och ensamstående, något Annika Jonasson lärde sig när hon kom som volontär till barnhemsverksamheten BaanChivitMai för några år sedan. Annika, som då hade flyttat till Bangkok med sin familj efter några år i Kina, undervisade lite i engelska, hjälpte till med loppisar och julfester och fanns med i den delen av verksamheten som stöttade mammor med barn med särskilda behov. En av dem var Wasana, som kom dit med sin

multihandikapade dotter Fon.

Annika kände lite extra för Wasana och hennes dotter, som i dag är 24 år. Hon besökte deras hem vid några tillfällen och hjälpte dem även med enkla saker de behövde.

När Annika och familjen trodde att de var på väg hem till Sverige igen började hon fundera på om hon hunnit med allt hon ville göra i Thailand. Hade hon besökt de finaste stränderna, shoppat

det hon ville och sett det hon önskat? Det var då Wasana åter dök upp i hennes tankar och huset de bodde i. Det var en veritabel katastrof med råttor som sprang kors och tvärs, och eftersom Fon behövde ständig tillsyn så kunde inte Wasana arbeta och tjäna pengar att renovera för.

– Jag kunde inte åka hem och sätta mig i Sverige utan att veta hur det skulle gå för dem. När jag varit hos dem hade jag sett att Wasana hade spikat ihop en vaggan åt Fon. Jag trodde det var för att hon skulle få ligga skönt, men Wasana berättade att hon hängde upp vaggan i taket när hon gick hemifrån för att inte råttorna skulle äta av hennes dotter när hon var borta.

Annika Jonasson

"Jag är en sån som bara testar och vägrar lyssna på dem som säger 'det går inte'."

Annika berättade om Wasana för en väninna i Sverige som själv har ett barn i samma situation och som sa att hon gärna blev sponsor åt dem. Då fick Annika en tanke. Hur svårt kunde det vara att bygga ett hus?

– Jag satte mig ner och skrev ihop ett "tiggarbrev" som jag skickade till alla i min mejllista där jag bad om hjälp. 25 personer nappade direkt och på bara tre dagar hade vi fått ihop tillräckligt med pengar för att börja

bygga. En månad senare var huset klart.

– Det finns de som sa att man inte får göra så, men jag är en sån som bara testar och vägrar lyssna på dem som säger "det går inte". Och hade det här varit en person med en vanlig inkomst hade hon kunnat göra det själv, men det gick ju inte nu.

MEN WASANA BEHÖVDE något att jobba med också, som gick att sköta hemifrån. I samma vecka hade Annika börjat irritera sig på hur hennes tunna blusar hela tiden gled av galgarna i garderoben. Det borde gå att hitta en fiffig lösning som gjorde att de hängde kvar. Och där kom nästa idé. Hon skaffade fram stålgalgar som Wasana fick

Varje galge tillverkas för hand, och kläs av vackra tyger som Annika köper in på olika marknader. Kvinnorna arbetar antingen hemma eller i den lokal som ligger i en av de trånga gränderna, där alla tyger och galgar förvaras. Vissa kvinnor, som Ploy (nere till höger), som via Hang on Hangers har fått ett helt nytt liv, kan tillverka dussintals galgar varje dag, andra några gå och då för att få en extrainkomst till familjen. "Ju fler galgar de säljer desto mer ser de att de själva kan."

i uppdrag att klä med tyg. Resultatet blev långt över förväntan och Annika sålde dem till vänner och bekanta för pengar som hon sedan gav till Wasana.

NÄR ANNIKAS FAMILJ blev kvar i Thailand och intresset för galgarna växte började Annika engagera fler kvinnor i tillverkningen och successivt växte Hang on Hangers fram, en i dag väloljad verksamhet vars vackra galgar numera till och med återfinns hemma i garderoben hos sångerskan Charlotte Perelli.

Hade du vågat tro det här när ni drog igång?

– Verkligen inte, framför allt inte att vi fortfarande skulle hålla på. Vi är

inne på sjätte året nu och det är helt otroligt att tänka att vi får vara med att förändra livet för folk.

Annika tar inte ut någon egen ersättning och företaget drivs ideellt. Huvudsakliga syftet är fortfarande att ge ensamstående kvinnor och andra med speciella behov en möjlighet att jobba och försörja sig i en trygg miljö. Annika försöker dessutom att då och då ta med kvinnorna och deras barn på resor till havet eller till Ikea för att visa att de har lika stor rätt till världen som alla andra.

– Jag vill visa att allt inte är oppnåeligt för dem. Men vi gör ingenting som de inte skulle kunna göra själva. Vi åker lokalbussar och tar in på billiga boenden.

De uppmuntrar även de unga tjejerna att läsa upp sina betyg. Annika har lovat att hjälpa dem att fixa en sponsor om de kommer in på en utbildning. Hon sliter hårt för sina tjejer och är villig att gå långt för att hjälpa dem, och hon är fortfarande nere i Klong Toey fler gånger i veckan.

– **EN DEL AV** mina vänner säger att de inte förstår hur jag kan vara där så mycket, men jag älskar det, jag skulle kunna bo där.

– Och för mig är det inte en uppoffring, jag gör inte det här för att vara snäll, jag får ju ut så mycket av det själv och kan inte komma på något annat att göra än det här. ■

Hallå där, Doreen Månsson...

...som vann 125 000 i frågeprogrammet "Smartare än en femteklas-sare" som hon valde att ge till Läkarmissionens arbete Give a Child a Family (GCF) i Sydafrika.

Varför ville du skänka pengarna till GCF?

– Det var självklart från början och det var ju en del till att jag var så nervös! Jag och min dotter Yasmine hade förmånen att besöka GCF för ett par år sen och jag vet vad pengarna används till där, hur mycket gott de kan göra om de bara får resurser.

GCF arbetar för att ensamman och övergivna barn inte

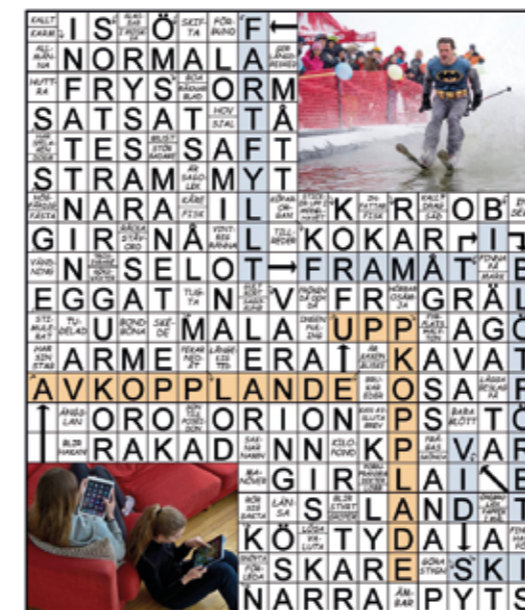
FOTO: PRESSBILD

ska växa upp på en institution utan i en familj, de bor ju bara på centret en kort tid medan de letar familjer. Vilket intryck fick du av centret?

– De ger inte upp om människor. Barnen som kommer dit kan ha hittats i en soptunna men på centret finns människor som älskar dem och som satsar allt för att barnen ska få en bra framtid.

Att utbilda fosterföräldrar är en viktig

del i arbetet. Hur tänker du runt det?
– Det är en lång, gedigen process att få bli fosterfamilj. Och det behövs. Jag träffade många far- och mormödrar som hade förlorat sina barn i aids och nu stod ensamma med en massa barnbarn. Först har de gått igenom apartheid utan att ha bearbetat det och sedan förlorat sina barn och inte bearbetat det. Men Monica Woodhouse och GCF försöker laga människorna så gott det går. Och det tycker jag att de lyckas med! Jag träffade vuxna som sa att de hade lärt sig att leka på kursen. Det kunde de inte ens som små flickor, men nu kan de leka med sina barn. ■

Krysslösning februari 2016

Här är det rätta svaret på korsordet i februari. Vinnarna hittar du på sidan 28 i detta nummer.

Kalendern

Läkarmissionens event och konserter.

Richard Niklasson och Nisse Bergman

- Godegård, 2 april, Baptistkyrkan, 18.00
- Vadstena, 3 april, Vätterkyrkan, 11.00
- Åtvidaberg, 8 maj, Pingstkyrkan, 10.00

Vocalsis och Nisse Bergman

- Smålandsstenar, 10 april, Pingstkyrkan, 10.00
- Marås, 10 april, Saronförsamlingen, 18.00
- Bankeryd, 29 maj, Filadelfia, 10.00

Dagsamling med Nisse Bergman

- Björksta, 14 april, Bygdgården, 14.00

Ingamay Hörnberg, Lennart Sjöholm, Hasse Hallström och Nisse Bergman

- Värnamo, 16 april, Missionskyrkan, 19.00 (med Pingstkyrkan i Jönköpings Symfoniorkester)
- Växjö, 17 april, Ulriksbergskyrkan, 18.00

"A Better Home" – Gala för Rumänien med Läkarmissionens artister

- Stockholm, 23 april, Filadelfiakyrkan, 18.00

Solistkvartetten och Nisse Bergman

- Arboga, 15 maj, Pingstkyrkan, 16.00
- Munktorp (Köping), 14 maj, Sorbykyrkan, 18.00

Se lakarmissionen.se för uppdaterad kalender. Klicka på "Vårt arbete" och "Just nu" så hittar du rätt.

Kycklingar räddar liv

I El Salvador stödjer Läkarmissionen ett kycklingprojekt bland fattiga bönder. Ett projekt som inte bara ger en inkomst till många fattiga familjer, utan som i förlängningen även kan bidra till att färre barn hoppar av skolan och till en minskning av kriminalitet och våld.

TEXT: BENGT SIGVARDSSON
BILD: JESPER KLEMEDSSON

I ÖSTRA EL SALVADOR ligger den lilla byn El Chorizos enkla bostadsruckel omslutna av tät regnskog. I ett av dem bor trebarnsfamiljen Linares. 45-åriga Roberto Linares, 10-åriga Brandon och 14-åriga Janzi är i full färd med att utfodra ett 40-tal kycklingar i en liten inhägnad. De är en av cirka 150 fattiga familjer som har fått möjlighet att föda upp kycklingar i ett projekt som stöds av Läkarmissionen via den lokala organisationen Alfalisal. Varje familj får ett startpaket på 50 kycklingar, byggmaterial till en kycklinggård samt foder.

– Vi fick våra första kycklingar för sex månader sedan. När de är sex veckor gamla så säljer vi dem. Vi använder det mesta av förtjänsten till att köpa nya kycklingar, säger Roberto.

De flesta i området försörjer sig på tillfälliga jobb hos större bönder

Roberto Linares

“Vi kan inte expandera vår kycklingfarm för mycket. Då kommer gängen att kräva ‘skatt’.”

och på odling för självhushållning. Familjen Linares är inget undantag. – Kycklingaffärerna går bättre och bättre. Fortsätter det så får vi kanske råd att utöka våra odlingar också, säger Roberto.

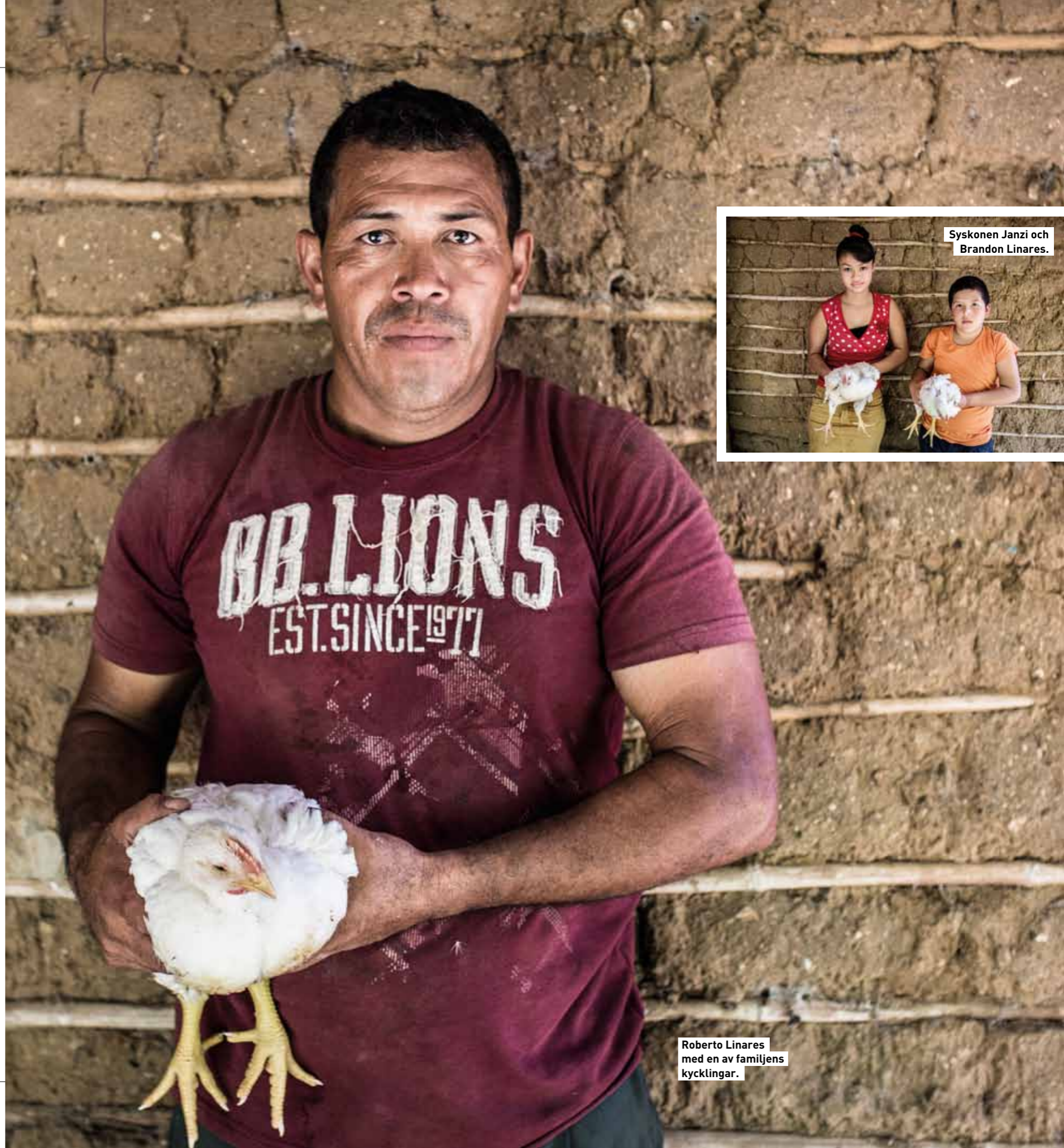
MÅNGA AV BARNEN här slutar skolan för att hjälpa till med familjeförsörjningen.

– Jag hoppade av i sjätte klass för att sköta hushållet eftersom mamma jobbar. Min dröm är att gå ut högskolan och sedan studera till lärare. Om jag får möjlighet att studera i USA så reser jag dit. Min halvsyskon bor där, säger Janzi.

Tiotusentals salvadoraner, framförallt ungdomar, migrerar årligen till USA. En anledning är att 30 procent av El Salvadors 6,4 miljoner invånare lever under fattigdomsgränsen.

– Men våld är den största orsaken till att många unga migrerar, säger Roberto.

Landet har världens värsta mordsta- >>

Syskonen Janzi och Brandon Linares.

Roberto Linares med en av familjens kycklingar.

Trebarnsmamman Maximina Flores Herera utanför sitt hus i byn El Pesoti. Hon tror att kycklinguppfödning och andra liknande projekt kan motverka att ungdomar lockas till gäng och annan kriminell verksamhet.

Med hjälp av pengarna som kycklingarna inbringa kommer Antonie kunna gå i skolan.

Maritza Aldana tillsammans med sonen Antonie.

tistik. Under 2015 dödades 6 650 personer, de flesta i gängvåld. El Salvadors två största gäng kontrollerar stora områden där de framför allt livnär sig på utpressning.

– Vi kan inte expandera vår kycklingfarm för mycket. Då kommer gängen att kräva ”skatt”. Kan vi inte betala så dödar de oss. Det är vår verklighet, därför måste vi hitta en mellanväg, suckar Roberto.

ETT PAR KILOMETER BORT ligger byn El Pesoti. Där bor 54-åriga trebarnsmamman Maximina Flores Herera med sin man. Hon säger att fattigdom tvingar många ungdomar att gå med i gäng som ger möjlighet att leva på kriminell verksamhet.

– Kycklinguppfödning och liknande projekt kan motverka detta. Jag och några andra familjer i byn

Roberto Linares

”Jag och några andra familjer i byn började föda upp kycklingar för sex månader sedan. Redan nu har vi mer pengar att röra oss med.”

började föda upp kycklingar för sex månader sedan. Redan nu har vi mer pengar att röra oss med. Vi har råd att handla mer av andra försäljare i byn. Det gynnar alla, säger hon.

Maximina, liksom många andra kvinnor, gick aldrig i skolan som barn. Det gör hon nu. För att beviljas ett kycklingpaket måste man delta i Alfalisals utbildningsprogram som ger behörighet till vidare studier.

En bit bort ligger byn Caserillo Los Flores där 20-åriga Maritza Aldana lever med sin man och deras treåriga

son Antonie i ett enkelt lerhus. Hon ser kombinationen utbildning och kycklinguppfödning som en biljett till ett bättre liv.

– Affärerna går bra. För första gången i mitt liv har jag en stadig inkomst. Det är en befrielse och en trygghet, säger hon.

MARITZA SLUTADE skolan i andra klass.

– Genom projektet har jag insett vikten av utbildning och vill studera vidare, säger hon.

Med utbildning hoppas hon bli en bra ”extralärare” åt sin son när han börjar i skolan.

– Jag ska göra allt jag kan för att Antonie inte ska behöva hoppa av skolan. Jag ska jobba hårt med kycklingarna så att vi får en högre inkomst. Då kan han fortsätta att studera, säger Maritza. ■

Välkommen!

Här kan du ställa frågor eller kommentera det som du har läst i Journalen eller annat som rör Läkarmissionens arbete.

Skriv till: eva.nordenstam@lakarmissionen.se eller till Svenska Journalen/Läkarmissionen, Eva Nordenstam, 162 88 Vällingby.

Nu blir det mer samarbete

■ Genom ett nytt samarbetsavtal mellan Läkarmissionen och International Aid Services (IAS) kommer 50 miljoner kronor att investeras i biståndsinsatser till några av världens mest utsatta folkgrupper.

Samarbetet mellan Läkarmissionen och IAS började med riktade insatser till vattenförsörjning i den konflikt-drabbade Darfur-regionen i Sudan. Sedan dess har samarbetet utökats och omfattar flera länder på den afrikanska kontinenten. Den gemensamma drivkraften i samarbetet har alltid varit att möta behoven hos de mest utsatta.

– Med stabil finansiering från vår breda givarbas och IAS starka kapacitet i fält kommer vi kunna skapa långsiktiga lösningar för människor i områden dit lite eller inget utvecklingsbistånd har nått, säger Johan Lilja, direktor på Läkarmissionen.

Vägrade könsstympning

■ Judith Nyangi är 19 år och en av dem som kommit i kontakt med Läkarmissionens framgångsrika arbete mot könsstympning i Kenya. Hon växte upp med en ensamstående mor som själv är omskuren, men som nu är emot omskärelse. När Judith gick ut grundskolan kunde mamman inte betala hennes fortsatta studier. Då kom några släk-

tingar och sa att ”om du låter dig omskäras, så ska vi betala dina gymnasiestudier”. Men Judith sa nej. ”Det finns så många skäl. Dels förstör det din kropp och när du föder barn kan det bli komplikationer.” Judith blev först tvungen att sluta skolan,

Judith Nyangi.

men fick sedan ett stipendium och gick nyligen ut gymnasiet med toppbetyg. Hon har aldrig tvekat på sitt beslut att vägra att omskäras sig. ”Visst blev jag ofta retad av andra flickor i skolan för att jag inte var omskuren. Men flera av dem erkände också, när vi var ensamma, att de hade velat säga nej men att de blev tvingade.”

23

I så många år har Läkarmissionen samarbetat med IAS

Läkarmissionen ger stöd till denna mobila skola där läraren flyttar med familjerna och barnen lär sig läsa och skriva och får en helt annan möjlighet än deras föräldrar fick.

Hittar du skolan?

■ Utbildning är viktigt för Läkarmissionen och frågan är om inte den här skolan har den vackraste utsikten av alla även om lokalen är något bristfällig. Satsningen gäller ett nomadfolk i Pakistan där barnen inte får någon skolgång eftersom familjerna flyttar med betestillgången till djuren.

SvJ

ges ut av Läkarmissionen och är en organisations- och medlemstidning
DIREKTOR: Johan Lilja
ANSVARIG UTGIVARE: Conny Sjöberg
INFORMATION: Eva Nordenstam von Delwig

BISTÅNDSPROJEKT: Ove Gustafsson
MEDLEMS- OCH GIVARSERVICE: info@lakarmissionen.se
POSTADRESS: Läkarmissionen, 162 88 Vällingby
TELEFON: 08-620 02 00 växel
HEMSIDA: www.lakarmissionen.se
PRODUKTION: Swedmedia

REDAKTÖR: Therese Peterson
REDIGERING: Peter Wickberg
OMSLAGSFOTO: Mattias Ankrah, SVT
POSTADRESS: Swedmedia/Svenska Journalen, 105 36 Stockholm
E-POSTADRESS: svenskajournalen@swedmedia.se
ANNONSER: Dicran Sarafian
TRYCKERI: V-TAB, Vimmerby

ANNONSBOKNING: dicran.sarafian@lakarmissionen.se
070-775 99 66

GÅVOR TILL LÄKARMISSIONEN PÅ PLUSGIRO 9000 21-7

		TAR OM IGEN RAFFINERAR	TRÄD OFTA I VAPEN
SKIFTNING			
KAN MAN BÅT			
MÅNGFÄRGAD			
KAN TRE SPELA TÅT			KÖRS I TRAFIKEN
		HÅLL EKAN IGÅNG	
BOM LÄNKAR I ELVÄN		FÖRTJOCKAR	DUMPAS PÅ
			VARAVALUTA

STAT MED BL.A. DESSA STÄDER:
NAGPUS HYDERABAD BANGALORE
MADRAS SURAT LUCKNOW

ÄR STADIGT ROTAD		KILLA MÅHÄNDA NAVAJO	RANK NÄRING
ÄR TRETTON	LÄTTÄTER		

GASBEHÅLLARE	FÖRE TIDEN	STRÖMNING VIKTIGT	LUKTAR FRÄNT	RÄNNA					ÅKER OCH ÅNG
PÅBUD			SKRUBBADE FJÄDERLÄTT					SKALLA	TAGIT AV
						KALLHÅL		DELLIKVID	

KAPTEN KAN TIKEN	TAR SIMMAREN			NÅGOT ATT BITA I		OFÖRFALSKAD
		FORTFARANDE	PRONOMEN		MENING	YTA SÖT DRÖM
TRÄNA UT-KAST	PA-CINO	GICK TILL BOTTEN		VÄXTMJÖL		SJÄLVSTÄNDIG
			SKUMPA SLYVÄXT			KOPIERAS
BRUKAR BONDE PÅSTOD				NOBBAR		
	SMEKSAM				MEDDELANDE	

Konstruktion: Text & Bild Lars Fridensjö

Grattis! Vinnare är: Britt-Marie Kalebsson, Tingsryd, Gertrude Pederson, Nykvarn och Elisabeth Johnson, Falköping.

Aprilkrysset. Du behöver inte skicka in hela krysset! Fyll bara i tävlingskupongen här bredvid eller skriv svaren på ett vykort. Skicka till "Journalenkrysset april 2016", Swedmedia, 105 36 Stockholm. Senast den 20 april vill vi ha ditt svar.

Vinn en bok!

De tre först öppnade rätta lösningarna vinner boken Ikonen i fickan: om yttre och inre resor av Owe Wikström.

1. _____

2. _____

Namn: _____

Adress: _____ Postadress: _____

KLIPPA TÄVLINGSKUPONGEN

FOTO: HAKAN FLANK

Rumänska paret Baiasus barn får hjälp att klara skolgången

Amalia och Ion Baiasu bor med sina sju barn i byn Bughea de Sus, ungefär 15 mil utanför Rumänien. Här råder enorm fattigdom. Familjerna bor i fallfärdiga ruckel, ofta utan vatten eller el. "En bra dag kan jag ge barnen två måltider, men oftast bara en" säger mamma Amalia (randig tröja). För att få barnen att gå i skolan bjuder Läkarmissionens partner på en rejäl skollunch. Det är en lyckad satsning. "Först måste jag bara vinna deras förtroende", säger en lärare i byskolan. "Sen kan jag lära dem vad som helst."

Soppan är hetare än någonsin. I New York och London säljs buljong och soppa som snabbmat. Här hemma står soppan åter på köksborden och får följa med i termos till jobblunchen.

Soppa är smart mat. Den utgår ifrån en enkel grund men är lätt att variera i det oändliga.

I *Soppa, fond och buljong* låter Allt om Mat det bästa från den svenska mathistorien möta det senaste från den gastronomiska världen.

Broccolisoppa med getostkräm

Tid: 20 minuter
2 personer

DET HÄR BEHÖVER DU:

3 potatisar
½ gul lök
1 vitlöksklyfta
2 tsk olivolja
5 dl vatten
1 grönsaksbuljongtärning
150 g fryst broccoli
1 dl grovhackad ruccola
2 krm salt

1 krm nymald svartpeppar

Getostkräm:

50 g getost
1 msk mjölk
½ äpple

Garnering:

Grovmalad svartpeppar

SÅ HÄR GÖR DU:

■ Skala och skiva potatis, lök och vitlök. Fräs potatis och lök i olja i en kastrull ca 1 minut. Tillsätt vattnet och smula ner

buljongtärningen. Låt koka under locka ca 10 minuter.

■ Blanda i broccolin och låt koka ytterligare ca 2 minuter. Tillsätt ruccolan och mixa soppan slät med mixerstav. Krydda med salt och peppar.

■ KRÄM. Mosa getosten med mjölken och rör ner till en slät kräm. Skala och riv äpplet. Blanda äpplet med ostkrämen. Servera soppan med getostkrämen och garnera med peppar.

Potatissoppa med brödsmlur

Tid: 20 min + tid i kylan
8 personer som förrätt

DET HÄR BEHÖVER DU:

350 g mjölig potatis
1 liten gul lök
1 liten vitlöksklyfta
2 msk olivolja
1 ½ dl torrt vitt vin
6 dl vatten
1 ½ dl vispgrädd
1 ½ dl mjölk
3 msk koncentrerad kycklingfond
½ tsk salt

Brödsmlur:

1 msk fryst formfranska
1 msk olivolja
1 tsk hackad rosmarin

Garnering:

Olivolja

SÅ HÄR GÖR DU:

■ Skala och skiva potatis, lök och vitlök. Fräs potatis och lök i olja i en gryta. Häll i vinet och låt koka ca 2 minuter. Häll i vatten, grädd och mjölk och tillsätt fonden. Låt koka under lock tills potatisen är mjuk, ca 15 minuter. Mixa soppan slät med mixerstav. Krydda med salt. Låt soppan kallna.

■ Riv brödet (fryst) på den grova sidan på ett rivjärn. Stek brödsmlurorna knapriga i oljan i en stekpanna. Blanda i rosmarinen. Låt smulorna rinna av på hushållspapper.

■ Fördela den kalla soppan i djupa tallrikar. Toppa med brödsmlur och olja.

Svampsoppa med baconströssel

Tid: 25 minuter
4 personer

DET HÄR BEHÖVER DU:

500 g potatis
1 gul lök
250 g champinjoner
1 ½ l vatten
3 grönsaksbuljongtärningar
½ msk japansk soja
1 knippe bladpersilja
2 paket bacon (à 140 g)
4 skivor formfranska

SÅ HÄR GÖR DU:

■ Skala och skär potatis och lök i bitar. Ansa och skiva champinjoner. Koka upp vattnet med buljongtärningar och soja. Lagg i potatis, lök och champinjoner. Låt sjuda under lock ca 15 minuter. Mixa soppan slät med mixerstav.

■ Strimla persiljan och blanda ner hälften i soppan. Strimla baconet och skär brödet i små tärningar.

■ Stek baconet knaprigt i en stekpanna. Ta upp och låt rinna av på hushållspapper. Stek brödtärningarna i fettet från baconet tills de blir knapriga. Blanda bacon, bröd och resterande persilja och servera till soppan.

Gåvor skapar möjligheter

Torka. Damm. Fyrtio grader. En grupp kvinnor sitter tillsammans i en liten by utanför Mongo i Tchad och skrattar, helt obekymrade av flugorna som svärmar runt dem. De tycks inte heller plågas av värmen.

Kvinnorna berättar med inlevelse hur deras liv har förändrats på bara några år. 2012 fick de besök av Läkarmissionens lokala partner IAS. Det började med enkel undervisning om vikten av att ha toaletter och att många av de sjukdomar som drabbat deras familjer är relaterade till bristen på god hygien och sanitet. Familjerna motiverades till att bygga toaletter, där vårt stöd begränsades till tekniskt stöd och att köpa cement.

Därefter kom vattnet. Att borra efter vatten är svårt. Först gäller det att lokalisera en plats där det finns rent vatten. Sedan ska borrhutrustning transporteras genom svårframkomlig terräng. Om något går sönder måste reservdelar importeras. Ibland måste man borra mer än hundra meter innan man når rikligt med vatten.

Vatten är förutsättningen för nytt liv. Det skapar tid till annat. Tidigare har kvinnornas vakna tid ägnats åt kampen att hitta vatten och föda familjen. I dag sitter vi med dessa starka kvinnor. De har sedan något år tillbaka undervisats i att sy kläder, om trädgårdsskötsel och annat som kan ge inkomst. Nu odlas sallad och andra grönsaker som kan säljas på den lokala marknaden. De berättar hur inkomsterna har förändrat deras liv. Jag lyssnar till deras berättelser och fascineras av kraften, glöden och nyfikenheten. De vill inget hellre än att få redskap i sina händer till att förändra sin framtid. Att Läkarmissionen i Tchad, under de senaste sex åren, har skapat helt nya livsmöjligheter för närmare 200 000 personer är något att vara tacksam för. Tack för att du ger oss möjligheten att stödja människors förmåga att förändra sin framtid.

Johan Lilja

Direktor på Läkarmissionen

Läkarmissionen

• Sedan 1958 har Läkarmissionen arbetat för att förändra framtiden för utsatta människor. Vi förmedlar cirka hundra miljoner kronor till hjälpinsatser i fyra världsdelar med tyngdpunkt på Afrika. Vi samarbetar med

lokala partner inom tre områden: social omsorg, utbildning och självförsörjning. • Vår vision är att genom effektiva metoder stödja utsatta människors vilja och förmåga att förändra sina livsvillkor.

• Vårt uppdrag är att utifrån ett rättighetsperspektiv bekämpa fattigdom och bidra till hållbar utveckling inom våra huvudområden. Vi vill med information engagera fler för Läkarmissionens vision.

Ett minne för livet

Om du vill hedra en avliden väns minne eller ge en del av ditt arv till behövande. Tänk på Läkarmissionen. Beställ vår testamentsbroschyr eller minnesblad. Läs mer på www.lakarmissionen.se eller ring oss på telefon: 08-620 02 00.

Läkarmissionen
Förändrar framtiden för utsatta människor